

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 5. rujna 2024.

Analiza presude

Biagini protiv Hrvatske
zahtjev br. 25308/18

povreda čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju – zaštita vlasništva

Rješenje kojim je podnositelju naloženo platiti značajan iznos carinskog duga nije bilo razmjerno te je predstavljalo prekomjeran financijski teret za podnositelja

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u odboru od 3 suca, 11. lipnja 2024. objavio je presudu u kojoj je utvrdio da je u predmetu podnositelja zahtjeva došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelju zahtjeva, profesionalnom skiperu, naloženo je platiti carinski dug za uvoz jahte u Hrvatsku, iako nije bio vlasnik plovila. Jahta, vlasništvo talijanskog društva i registrirana u Italiji, bila je privremeno uvezana u Hrvatsku i kasnije prevezena na servis u Bakar. Hrvatska pomorska policija zaustavila je podnositelja zahtjeva zbog sumnje na carinski prekršaj, dok je, na zahtjev vlasnika nakon servisa, vraćao jahtu u Opatiju gdje je imala vez. Jahta je zaplijenjena, ali je nedugo potom vraćena vlasniku, a protiv podnositelja su pokrenuta dva postupka: (i) prekršajni u kojem mu je izrečena novčana kazna te (ii) upravni postupak zbog osnovane sumnje da je počinio prekršaj zbog upravljanja privremeno uvezenim plovilom protivno odredbama Carinskog zakona i Konvencije o privremenom uvozu. Rješenjem Carinske uprave, Područni ured Rijeka utvrđeno je da podnositelj ne ispunjava uvjete za privremeni uvoz uz potpuno oslobođenje od plaćanja carine sukladno Aneksu C Konvencije o privremenom uvozu te mu je naloženo platiti carinski dug u iznosu od 57.539 EUR. Predmetno rješenje povodom žalbe podnositelja potvrdilo je Ministarstvo financija. Unatoč tvrdnji podnositelja da je postupao u hitnoj situaciji te da jahtu nije uvezao u Hrvatsku, Upravni sud u Rijeci te Visoki upravni sud RH odbili su podnositeljevu upravnu tužbu i žalbu, presudivši da je podnositelj odgovoran za dug jer nije ispunio uvjete za privremeni uvoz. U ustavnosudskom postupku podnositelj je tvrdio da je odluka carinskih vlasti bila nepredvidljiva i da mu je nametnut prekomjeran financijski teret, no njegovu ustavnu tužbu Ustavni sud je odbio.

Pred Europskim sudom podnositelj je isticao da mu je rješenjem carinske uprave naloženo platiti carinski dug koji predstavlja prekomjeran financijski teret protivno članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. Također, podnositelj je prigovorio da je primijenjeni hrvatski zakon¹ bio nepredvidljiv.

¹ Članak 207. stavak 1. Carinskog zakona (NN 78/1999, 117/1999, 94/1999, 73/2000, 92/2001, 47/2003, 140/2005, 138/2006, 60/2008, 45/2009, 56/2010, 54/2013)

Europski sud je uvodno uputio na opća načela vezano uz područje oporezivanja koja su sažeta u predmetu [Arnaud i drugi protiv Francuske](#) (br. 36918/11 i pet drugih zahtjeva, stavci 23. – 25., 15. siječnja 2015.), u kojemu Sud podsjeća da iako je drugim stavkom članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju predviđeno da države članice imaju pravo primijeniti zakone kojima ograničavaju mirno uživanje vlasništva u svrhu osiguranja plaćanja poreza, navedeno ne znači da su porezna pitanja izvan nadzora Europskog suda. Stoga i pri naplati poreza, Europski sud ocjenjuje je li uspostavljena pravična ravnoteža između zahtjeva općeg interesa i imperativa zaštite temeljnih prava pojedinaca. Posljedično, financijska obveza koja proizlazi iz naplate poreza ili doprinosa može biti protivna članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju ako nameće pretjerano opterećenje dotičnoj osobi te bitno šteti njezinoj financijskoj situaciji. Pritom, Europski sud napominje da države članice uživaju široku slobodu procjene u poreznim stvarima jer one uključuju procjenu raznih gospodarskih, političkih i društvenih pitanja o kojima su nacionalne vlasti u najboljoj poziciji suditi, te Europski sud nominalno poštuje procjenu zakonodavca ako ona nije lišena razumne osnove.

Europski sud je potom utvrdio da je nametanje obveze podnositelju plaćanja carinskog duga svakako predstavljalo miješanje u njegovo pravo na mirno uživanje njegova vlasništva nakon čega je Europski sud pristupio analizi je li ono: (i) bilo zakonito, (ii) težilo legitimnom cilju te (iii) bilo razmjerno.

Je li miješnje bilo zakonito i imalo legitimni cilj?

Suprotno tvrdnji podnositelja, Europski sud je utvrdio da su primijenjene odredbe Konvencije o privremenom uvozu, Carinskog zakona i povezanih podzakonskih akata u njegovom predmetu bile jasne i predvidljive. Miješanje o koje je riječ stoga je bilo propisano zakonom i težilo osiguranju legitimnog cilja naplate poreza.

Je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu“, odnosno razmjerno cilju koji se težilo ostvariti?

Preostalo je stoga jedino utvrditi je li miješanje bilo razmjerno, konkretnije – je li u danim okolnostima, primjenom zakona podnositelju nametnut nerazuman teret kojim je bitno narušeno njegovo imovinsko stanje ([N.K.M. protiv Mađarske](#), br. 66529/11, stavak 42., 14. svibnja 2013.).

U tom smislu Europski sud je utvrdio da:

- je podnositelju zahtjeva naloženo platiti značajan iznos carinskog duga kao da je predmetna jahta uvezena, unatoč činjenici da ju podnositelj nije uvezao u Hrvatsku;
- nema dokaza da je podnositelj jahtu upotrebljavao u komercijalne svrhe ili za vlastite potrebe ili da je na neki drugi način pokušao zloupotrijebiti postupak privremenog uvoza;

Članak 267. stavak 1. Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN 161/2003, 69/2006, 5/2007, 70/2008, 76/2009, 29/2011, 10/2013, 54/2013)

Članak 5. Aneks C Konvencije o privremenom uvozu (Uredba o pristupanju Konvenciji o privremenom uvozu NN [16/98](#))

- nisu postojale prepreke da nacionalna tijela carinski dug izravno naplate od vlasnika ili od novčanog iznosa dobivenog njezinom prodajom. Umjesto toga, jahta je ubrzo nakon zapljene vraćena vlasniku, koji ju je vratio u Italiju;
- hrvatska tijela nisu uzela u obzir imovinsko stanje podnositelja zahtjeva koji je imao skromna primanja i nije bio u stanju podmiriti znatan iznos carinskog duga, već su ograničila opseg svoje analize u predmetu podnositelja na zakonitost njegova postupanja.

Posljedično, opseg preispitivanja svih okolnosti predmeta od strane nacionalnih tijela i sudova bio je preuzak te je Europski sud zaključio da su isti, time što su podnositelju nametnuli plaćanje značajnog iznosa carinskog duga, propustili uspostaviti pravičnu ravnotežu između postavljenog legitimnog cilja i podnositeljevog prava na mirno uživanje vlasništva.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da je došlo povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Za utvrđenu povredu podnositelju je dosuđena pravedna naknada u iznosu od 9.914 EUR na ime imovinske štete, 5.000 EUR na ime neimovinske te 7.215 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava